

Smurtas artimoje aplinkoje: prevencija, apsauga, pagalba, bendradarbiavimas

Kokybinio tyrimo
rezultatai

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

**Pagalbos kokybė, prieinamumas ir
efektyvumas
nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje
požiūriu**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Pagalbos kokybė

Kliūtys

- Baimė
- Informacijos stoka
- Streso būsenoje auka neįsimena informacijos
- Sunku įrodyti smurtą
- Nepasitikėjimas ir gąsdinimas Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo (VT) tarnyba
- Nepasitikėjimas psichologais ir psichologine pagalba
- Skeptiškas policijos tyrėjų požiūris į smurto atvejus
- Atvejo vadybininko darbas tik su dokumentais
- Neįgalūs asmenys pamiršti!

Baimė (1)

- Kreiptis pagalbos, nes gėda

Gėda prieš kitus žmones, kaip aš su tokiu gyvenu. Nes daug kas gali pasmerkti. Ir bijojau šito (N4).

- Ką nors keisti

Faktas tas, kad niekas turbūt už mane nenugyvens to, aš gyvenu baimėj. Ir aš žinau, kad mano vyras gali daug ką, nes turi daug pinigų, ir kad galimas jo kerštas (N10).

- Nėra tikėjimo, jog iš tikrųjų gali kas padėti

Žodžiu, nuo to viskas ir prasideda, kad mes bijom. Bijom kažkam pasakyti, bijom kažką daryti, nes manom, kad rezultatų nebus, kad bus atvirkštinė reakcija, kad liksi tu kalta. Čia yra tokia visuomenė. Ir kitaip nebus (N11).

Baimė (2)

- Dėl netinkamo pareigūnų elgesio

Mano vyras agresyviai nusiteikė ir paklausė [policininko], kas iškvietė? Jie pasakė, kas iškvietė, pasakė, kad jūsų uošvienė. Tai buvo, aš nežinojau į kokią skylę sulįsti iš baimės, nes galvojau, viskas, kur man dėtis (N10).

- Kad Vaiko teisių apsaugos tarnyba neatimtų vaikų

Bet baimė yra, kad reiks įrodyt [VT], kad tu esi gera mama, kad gerai prižiūri vaikus....(N20).

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Informacijos stoka

- Viešojoje erdvėje

Realiai informacijos, aš manau, yra labai mažai (N5).

Viena mano draugė nuorodą siuntė, tada kita draugė siuntė. O ir pati... na, žodžiu, nebuvo kur eit (N3).

- Trūksta arba iš viso nėra informacijos apie SPC

Aš nežinojau, kur važiuot, nežinojau, kad jis –SPC- egzistuoja iš viso (N17).

Ir dabar, kiek moterų pas mus atvažiuoja, jos sako, kad mes nežinojom, kad yra tokia įstaiga [SPC]. Informacijos tikrai yra mažai (N12).

- Policijos pareigūnai ne visuomet perduoda informaciją apie SPC

Informacijos policija neperdavė. Man atrodo, aš pati ieškojau pagalbos. Daug kartų (N13).

Streso būsenoje auka neįsimena informacijos

Įsivaizduokit, žmogus būni labai apkrautas, daug emocijų, tiesiog, tau atrodo slysta žemė iš po kojų. Ir po to, kai nuvažiavau pas tyrėją, jau buvo ten vėlu, tai [tyrėja] sako, o tai jums reikėjo... Sakau, aš nieko nežinau. Sako [tyrėja], tai jums turėjo pasakyti. Tai, gal ir pasakė, bet tai taip... Visiškai neužfiksavau <...> aš manau, kad tam žmogui, va taip nukentėjusiam, labiau turėtų skirti dėmesio, nes jis tiesiog yra šoke (N10).

Rekomendacijos ir pasiūlymai

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Sunku įrodyti smurtą

- Policijos pareigūnai negali identifikuoti

Kviečiau policiją, bet jie nieko negali padėt. Atvažiuoja, pasižiūri, -- mažai įrodymų. Policija apsisuka ir vėl išvažiuoja. Buvo pareiškimai rašyti. Atvažiuoja [policija], pareiškimus paima, po kelių savaičių - įrodymų mažai, bylos nekelia. (N12).

Daug kartų čia buvo, na, ką. Neįrodytas psichologinis smurtas yra, reikia įrodyti. Reikia įrašyti kažką, reikia įrodyti. Na, tik tiek, kad smurtas psichologinis, reikia įrašyti, reikia įrodymo, daug darbo. (N19).

- Pačios aukos negali įvardyti smurto rūšies

Iš tikrųjų tokio, kaip fizinis smurtas, nesu patyrusi, tik psichologinį. Ir tas psichologinis...kaip Jums apibendrintai pasakyti... susideda iš smulkmenų. Iš tokių smulkmenų, kad tave gniuždo kaip žmogų (N17).

Aš nesupratau, kad tai smurtas [psichologinis], kol neprasidėjo rankos kėlimas, aš nesuvokiau. Tik vienintelė buvo pozicija, o kur kitur, tik į policiją. O kur kitur. (N18)

Nespasitikėjimas ir gąsdinimas Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo (VT) tarnyba (1)

- Nepadės

Jos iš viso neįgali organizacija. Jeigu muša, tai gali padėti kažkuom, paimt vaiką. O jeigu nemuša, niekuo negali padėti (N3)

- Nereaguoja

- VTA tarnybos specialistai elgiasi nekorektiškai

Kam čia tiek vaikų prisigimdei? (N3).

Nuvykau į VT pagal savo gyvenamą vietą, kur man priklausė darbuotoja. Aš jai papasakojau situaciją, ji mane pasižiūrėjo... Tik džiaukis, pasakė, kad tėvas [smurtautojas] su vaiku nori matytis. (N5).

Nespasitikėjimas ir gąsdinimas Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo (VT) tarnyba (2)

- VT tarnybos specialistų šališkumas

VT susisieki pirmiausiai su smurtautoju. <...> Daugiau bendravo smurtautojas, su vaikais lakstydamas ten. Kai tik išėjo iš kardomosios, jis iš karto nusitempė vyriausią dukrą, iš karto jisai su dukra apšmeižė mane, pripasakojo, pateikė savo finansus, kiek jis gali mokėti ir išlaikyti šeimą, o aš negaliu. Kokia aš visokia, kokio motina esu, kokio žmona, kokio išvis asmenybė (N9)

- Baimė, kad atims vaikus

Prie ko čia tos VT? Po tų reportažų televizijoje, aš esu išgąsdinta. Aš nežinau, kiek tos teisybės, ką sako žurnalistai, bet aš buvau išgąsdinta, kad gali atimti vaikus. (N14)

- Gąsdinimas, kad atims vaikus

Medicininę ekspertizę pasidariau. Tada mane tyrėja pasikvietė: “Ar Jūs norit turēt problemų? Kam Jums tos problemos? Ar Jūs žinot, kad vaikai nukentės Jūsų. Sakė, kad turėsiu problemų su VT. O čia kaip baubas didžiausias, žinokit. (N20)

Nepasitikėjimas psichologais ir psichologine pagalba

- Nepadės

Aš psichologinės pagalbos iš viso nepripažįstu. Nežiūriu į juos, kaip į specialistus. Mano tokia nuomonė, asmeninė. Aš jų nevertinu, nežinau, man jokios pagalbos psichologai niekada... Aš esuėjusi, bet aš jokio palengvėjimo pas juos nejaučiau, gal aš toks žmogus esu... Gal aš pati stipresnė... (N15).

- Psichologo pagalba - tik „pašnekėjimas“

Na, psichologinės aš neprašiau. Gal ir blogai, kad aš neprašiau, gal ir reikėjo man kreiptis <...>Nežinau, ar galėjo ji man ką nors padėti. Pasišnekėti? (N1).

- Neišpildė lūkesčių

Po vieno seanso aš atsisakiau, nes pradėjo ne į tą pusę šnekėt. Po vieno seanso aš atsisakiau, man netiko (N20).

Aš lankau pozityvios tėvystės kursus. Man labai ten patinka. Geriau nei pas psichologus (atleiskit visi psichologai) (N21).

Skeptiškas policijos tyrėjų požiūris į smurto atvejus

Policijos tyrėjos veiksmai buvo tokie žeminantys. Aš dažnai iš jos kabineto išeidavau nusiverkus, bejėgė, nes buvo pasakyta, nes aš esu viršesnė, nes aš esu policininkė. Kviesdavo melagingais tikslais, iki galo nepasakydavo ko. Tau kiša šaukimą. Ji elgėsi labai bjauriai. Ne kartą teko ir ašaras lieti. Galbūt to nesitikėjau (N6)

Policininkams trūksta kvalifikacijos, įvardinti, kas yra smurtas. Nes moteris šoko būsenos to nežino. O kaip jie sako, už savo žodžius reikia nešti atsakomybę. Labiausiai nustebino tai, kad tyrėja stengėsi surašyti savo žodžiais, tarsi pagražinant situaciją. Nors dedu parašą aš, kaip nukentėjęs žmogus (N7)

O paskui taip, tyrėjai skambina, klausia. <...> Kviečia tuo atveju, jeigu ... kelis kartus skambino: o tai žymių yra, mėlynių kokių ar sumušimų? Nėra, sakau. Tai nutrauksim bylą ir viskas. Čia ne smurtas. Telefonu tiesiog pakalba, paklausia, ar yra žymių, ar nėra, ir viskas (N12).

Atvejo vadybininko darbas tik su dokumentais

- Atvejo vadybininkas su auka susitinka tik komisijos posėdžiuose
- Kai kurie vadovaujasi *tik* pareigybių aprašais

Specializuotos pagalbos centrai (SPC)

- *Jei SPC laiku gauna informaciją ir susiekia su auka arba auka kreipiasi pagalbos pati, tokiu atveju siūloma specialistų pagalba*

Patenkinta, kad tokių centrų būtų daugiau, tikrai žmonėm padeda. (N15)

Žinokit, jeigu balais reikėtų įvertinti, tai 10 balų tikrai duočiau. Kažką stiprinti? Mano atžvilgiu atrodo, kad čia viskas tobulai. Su direktore kiek tenka bendrauti... ir pasiskambinam viena kitai netgi savaitgaliais. Sulaukiu pagalbos. Man šio centro direktorė tapo antra mama. Tai čia jau viską pasako iš tikrųjų. (N5).

- **Geriausiai žino visą aukos istoriją**

Jei ne jos [SPC darbuotojos], nežinau kur aš būčiau. Policininkams neįdomu, VT neįdomu taip pat. (N8).

Specializuotos pagalbos centrai (SPC)

- Suteikia saugumo jausmą ir parodo supratimą.

Man čia suteikia stiprybę, pasitikėjimą savimi. Aš jaučiuosi tvirta, kad jis čia tikrai neateis, kad aš būsiu tikrai apginta.<...> Aš jaučiuosi saugi. Kuo toliau, tuo daugiau aš įgaunu pasitikėjimo savimi, stiprybės ir tvirtybės, kad galiu po biškį ir viena tvarkytis (N12).

Nes čia mane priėmė kaip žmogų. Tuo ir skiriasi, kad man kaip žmogui stengėsi padėti (N6).

- Bendradarbiauja su dauguma sistemoje esančių tarnybų

- Vienintelė jungiamoji grandis tarp kai kurių tarnybų - krizių centrų, šeimos krizių centrų (šiuo atveju, kai kur priešprieša, nes šeimos krizių centras turi tiesioginį ryšį su smurtautoju)

Specializuotos pagalbos centrai (SPC)

Rekomendacijos:

- SPC darbuotojas galėtų būti vienas iš auką lydinčiųjų asmenų
Sakau, tie SPC neturėtų palikti moterų vienu. Jei jie jau daro darbą, tai turėtų moterį lydėti tiek, kiek reikia. Bent jau iki teismų pabaigos. O ne taip, kad paruošė ieškinį, įmetė ir tu jau pati ten arba nuskęsi, arba susimuši sviestą ir išlipsi (N3)
- SPC darbuotojo naktinis budėjimas, kad iš karto galėtų atvykti į įvykio vietą
Policija turėtų iš karto pranešti SPC ir VT. Ar tai savaitgalis, ar ne, kad būtų budintis žmogus. Kad būtų pirminė įvykio vietoj užfiksuota nuosekliai. Visi turėtų dirbti sistemoj, nes dabar visiems tą pačią istoriją turi pasakoti. (N6).

Pagalba neįgaliesiems, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje

Šį tyrimą galima laikyti tik žvalgomuoju (2 nukentėję, 1 ekspertas)

- Statistinių duomenų beveik nėra:
 - Tyrimų duomenimis, Anglijoje ir Velse ilgalaikiai ligoniai ir neįgalūs asmenys patiria smurtą artimoje aplinkoje (*domestic violence*) daugiau kaip du kartus dažniau negu sveiki asmenys ir vidutiniškai metais ilgiau kenčia smurtą iki kreipimosi pagalbos.
 - Neįgaliųjų NVO pastebėjimais, „*dvi iš trijų moterų su negalia patiria smurtą artimoje aplinkoje ir neretai dažniausiai tas būna nuo partnerio arba artimų šeimos narių*“. (E11)
 - Iš nukentėjusiųjų nuo smurto artimoje aplinkoje, kuriems SPC suteikė pagalbą per šių metų pirmus devynis mėnesius, 357 (arba 4,36 %) buvo neįgalūs. O kiek niekur nesikreipė? Kodėl?

Pagalba neįgaliesiems, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje

- Neįgaliųjų reikalų departamentas neturi programų nukentėjusiems nuo smurto neįgaliesiems
- „*Mūsų organizacijos [neįgaliųjų NVO], tiesą pasakius, nesispecializuoja smurto artimoje aplinkoje klausimais. (E11)*
- Pagalba nukentėjusiems nuo smurto neįgaliesiems teikiama bendra tvarka, neatsižvelgiant į jų specialius poreikius.
- Rekomendacija SADM: Pavesti Neįgaliųjų reikalų departamentui įtraukti nukentėjusių nuo smurto neįgaliųjų problemų sprendimą į savo programas. Visose kitose su pagalba nuo smurto artimoje aplinkoje susijusiose programose bei projektuose atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius.

Prieinamumas

- ***Ekonominis prieinamumas*** – ar valstybė užtikrina pagalbos nuo smurto nukentėjusiems finansavimą;
- ***Geografinis prieinamumas*** – ar tinkamas pagalbą teikiančių organizacijų tinklas, pasiekiamas geografiniu požiūriu.
- ***Informacinis prieinamumas (žinomumas)*** – ar patyrę smurtą artimoje aplinkoje žino kur kreiptis.
- ***Organizacinis prieinamumas*** – ar tinkama reikiama pagalba, suteikiama / gaunama laiku, ar teikia tinkami specialistai.

Prieinamumas

Kas mažina?

- Informacijos stoka viešojoje erdvėje

Reikėtų kažko tokio, kad va, mes jums galim suteikti, psichologinę pagalbą, teisinę pagalbą, kad mokamai. Reikėtų lankstinukų. Čia labai plakatai gražūs koridoriuj yra, jie paveikūs. Bet juos mato tik tie, kurie čia ateina. Juos reikėtų plačiau paskleist. Kad ir į mokyklą. Nes vaikai nuotrukoj. Į polikliniką, į biblioteką, kur kas lankosi (N17)

- Informacijos stoka apie SPC

- *Bent jau informaciją duotų, kur kreiptis. Nes šitas centras [SPC] yra stebuklas (N20)*

Prieinamumas

Kas mažina?

- SPC - klaidinantis pavadinimas
- Kai kur SPC kartu painiojama su krizių centrais, šeimos centrais ar moterų organizacijomis
- Nėra tarpinstitucinio bendradarbiavimo:
 - *kiekvienos institucijos vykdoma funkcija baigiasi tik tam tikrame kontekste;*
 - *trūksta informacijos apie konkrečią situaciją.*

Efektivumas

problemų sprendimas

- ***Ištekliai*** – visų rūšių - žmogiškieji, materialieji (iš čia - kompetencijų stoka);
- ***Žmogiškasis faktorius***, t.y. aukos palaikymas, tarnybų saugumo užtikrinimas (probacijos tarnyba, prokuratūra), policininkai „su emocijomis“;
- ***Laiku perduodama ir suteikiama reikiama informacija apie smurtą*** (dažnai išryškėja tik skyrybų atveju);
- *Man pagalba yra susijusi su skyrybomis. Ir labai greitai, tikrai. Mes susirinkom visus duomenis, visus dokumentus, aš atvažiuau čia, jie visus susirinko ir tikrai padėjo. Per mėnesį, ne, porą mėnesių, man atrodo, aš laukiau. Ir tada padavėm j teismą. (N1).*

Efektyvumas

problemų sprendimas

- ***Medicinos darbuotojų vieta sistemoje.*** Medikų ir policijos bendradarbiavimas smurto artimoje aplinkoje patyrusių aukų atveju ir savalaikis abdukcijos nustatymas.
- ***Policijos pareigūnų ir tyrėjų įsigilinimas į situaciją.***
- ***Advokatas „teisingas“.***
- ***Aiškios VT tarnybos funkcijos.*** BAUBO sunaikinimas. Įsijungia visos sistemoje esančios tarnybos.
- ***Aiškios atvejo vadybininko funkcijos*** (kai yra vaikų).
- ***Būtinasis tarpinstitucinis bendradarbiavimas.***

Efektyvumas

problemų sprendimas

Kas mažina efektyvumą?

- *Aukai trūksta informacijos apie tai, ką ji turi pranešti ir kokiai tarnybai.*
- *Auka „tikisi kitko“. Pareigūnas ar ekspertas atlieka savo darbą, tačiau auka, kuri tikėjosi kitko, konstatuoja, kad tarnyba blogai atliko savo darbą.*
- *Probacijos tarnyba laiku neinformuoja nukentėjusiojo (kardomosios priemonės) apie kardomųjų priemonių pabaigą.*
- *SPC darbuotojas nevyksta į įvykio vietą.*

Efektyvumas

problemų sprendimas

Efektyvumo skirtumas tarp miesto ir rajono.

Mieste – efektyvumas geresnis, kai yra glaudžios asmeninės pažintys tarp tarnybų.

Rajone – asmeninės pažintys nėra privalumas, nes iškyla anonimiškumo klausimas.

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

- *„Visi dirbam: policija važiuoja, greitoji važiuoja dėl alkoholinių psichozių, probacija dirba, VT dirba, socialiniai, atvejo vadybininkai dirba ir kitos institucijos, o situacija šeimoje nėra krust.“ (AV)*
- *„Kartais vienos institucijos veiksmai priklauso nuo kitos institucijos veiksmų ir, jeigu jinais susidurs su tam tikromis problemomis, šiuo atveju tai yra žmonių trūkumas - iš karto jūsų darbas sustoja. Tai čia yra tiesioginė priklausomybė, kur, gaila, bet jūs negalit atlikti savo darbo ne dėl savo kaltės.“*

Ištekliai

- „Resursai yra riboti, trūksta darbuotojų“ (PT)
- „Kad ir tų pačių ašarinių dujų turėjimas. Mes per visą skyrių turime vienas tik tai, kur aišku, kiekvienas turėtų turėti, bet tik tai vienas turime kažkodėl. Labai džiaugiamės, kad pagaliau turime automobilį, kurio neturėjome daugybę metų.“ (PB)
- „Na, ir žmogiškieji ištekliai yra labai didelė problema. Mes turėtume vykti į šeimą, žiūrėti, kokia ten yra aplinka, iš to galėtumėme spręsti daugiau, **bet dėl žmogiškųjų išteklių, mes tegalime pasikviesti. Viskas eina konvejeriu.**“ (VT)
- “Mėginu skambinti tam vyriškiui, kuris prižiūri [į probacijos tarnybą], kad va dabar yra policija, yra blogai, o jie – “neturim išteklių, mes dirbam pagal savo tvarką”. Tiesiog toks beviltiškumas” (DAV1)
- „Tas sunkumas gal ir būtų, kad mes neturim pakankamai automobilių nuvykti, turim ir to biurokratinio darbo“ (PT)
- „...su tyrėjais yra problema tame, kad, turbūt, trūksta žmogiškųjų išteklių, tam, kad jie galėtų visas proceso suteiktas priemones panaudoti nukentėjusiajam...“ (PRO)
- „Socialinių partnerių finansavimo netvarumas“ (PT)
- „Bet jei žmogus nemoka bendrauti, smurtauja... Turėtų būti ir daugiau vyrų krizių centrų. Jų yra kažkiek, bet ne kiekvienam rajone.“ (SPC)

Nuostatos: kokia didžiausia problema?

- „... 70% pranešimų buvo melagingi vien todėl, kad labai buvo manipuliuojama tuo smurtu artimoje aplinkoje.... Nors tu žinai, kad nuvažiavęs ten nieko nebus, daug kartu važiuoji, ten n kartų, 50, 30. Yra tokių etatinių, kurie prie stalo susėda ir aišku visada alkoholis daro savo. Atvažiuoji ir arba abu jau miega, arba labai linksmi jau susitaikę. Na tai pradedi aiškinti kas, kaip, kur ir išsiaiškini, kad ta „alė nukentėjusi“ nieko nebenori... Bet mano kiek tenka pareigose, gal 10-15%, kur iš tikrųjų tai pasitvirtina.“ (POL)
- “Bet tiesiog grįžusiam vyrui pyktis sukilo, kad neva žmona su drauge trukdo jam ilsėtis, trukdo miegoti. Ta prasme, garsiai kalba ar dar ką, bet jos visiškai blaivios, visi asmenys blaivūs. Ir dabar pabaigoje- namai tvarkingi, vaikai miegojo, smurto nenustatyta, nepasitvirtino smurtas artimoje aplinkoje. Ir mes gavom tokį pranešimą” (VT)
- “Nemotyvuoti klientai” (SD).
- “Suaugę žmonės, kurie atsisako pagalbos, nes „ir nereikia, kas jūs tokie, kad aiškintumėt man kaip man gyventi, iš vis ko jūs čia ateinat?“ Tai va drasko tokie dalykai.” (AV)
- „Mano akimis žiūrint, didžiausia problema yra patys nukentėjusieji. Va tai yra pati didžiausia problema. Nes drįsčiau pasakyti, 90% nukentėjusiųjų, pagrindė tai žinoma – moteris, jos atsisako bet kokios pagalbos...” (PRO)

- „...[sunkiausia] tai yra jų pozicijos pakeitimas... vienas iš pagrindinių aspektų yra tai, kad jos linkusios pateisinti smurto atvejį ir kad jos neigia, ir linkusios nutylėti tam tikras aplinkybes“ (PR1)
- “Kiekvieną dieną, mes esam baudėjos, skriaudėjos, į mus taip žiūri. Ateis socialiniai, ateis tie, tą padarys, paskūs, pasakys, parašys.” (SD)
- „... Sumotyvuoti jas kreiptis pagalbos, tas yra sunkiausia. Kaip soc. darbuotojams, kurie su to maukom bendrauja į savaitę kartą.“ (SD)
- „Ir kaip vieną svarbiausių f-jų savo darbe aš matyčiau būtent aukos įgalinimą kažką daryti ir keisti. Ir tam yra yra skirtos mano, mano kolegijų pastangos. Bandyti įgalinti žmogų keisti kažką gyvenime. Tikrai čia susiduriame su daug bėdų. ...smurto aktas jau irgi yra pasekmė. Tai yra tam tikro gyvenimo būdo, asmens savybių, patirtų traumų išdava... Tikrai matyčiau, ad čia [SPC?] būtų galima stiprinti, nes čia gaunas kaip ir centriukas toks.“ (SPC)

„Žmogiškasis faktorius“ ir institucinis neveiksmingumas

112: “Skaitai tą pranešimą ir matai, kad tai yra visiškai nelogiška, bet tu turi važiuoti, nes jis yra pavadintas kaip smurtas artimoje aplinkoje”

Policija:

- „Kadangi gauname elektroniniu paštu, ta informacija būna visiškai kratinys. Čia jau į pareigūnų daržą akmenį mesiu. ...Jie gauna iškvietaimą, jie atvyksta ir jie tiesiog tą pačią... labai greitai perduoda tą informaciją, bet ji būna be galo netiksli... mes gauname apie 70 procentų su absoliučiom klaidom. (VT1)
- „policija atvažiuoja, bet netiki, kad kažkas ten vyksta. Jei moteris kviečia trečią kartą per savaitę, tai gal kažkas yra?“ (SPC2)

- Probacija: “Kada yra nustatytas smurtas artimoj aplinkoj, yra vyras prižiūrimas probacijos tarnybos ir vis tiek tai kartojasi ir toliau tęsiasi iškvietimai policijos, vyras, sakykim, išgėres būna. Ir taip tris kartus. Mėginu skambinti tam vyriškiui, kuris prižiūri [į prob. tarnybą], kad va dabar yra policija, yra blogai, o jie: neturim išteklių, mes dirbam pagal savo tvarką“ (DAV1)
- „Kiek dalyvavimas programoje yra veiksmingas? Mano praktika rodo, kad nelabai. Išvaikšto tuos tris ar šešis mėnesius.... Tai gal programą reikia keist? Kiek teko bendraut su tais įtariamaisiais ar nuteistaisiais, tai sako, nueisiu, paklausysiu aš tų skaidrių. Reikėtų gal atnaujinti tas... sunku komentuoti, bet man atrodo, kad ta programą nelabai veikia“ (PRO)
- „Tai jis jau baigia tris nesmurtinio elgesio programas ir toliau “sėkmingai” smurtauja ir geria... probacija labai atlaidžiai žiūri į va šituos klientus.“ (AV)

- Tyrėjai: „Ar jum apie tą sakė, ar jum apie tą, ar apie kardomąsias priemones kalbėjo, ką galima padaryti. Nu, ne, nebuvo. Arba aš neatsimenu, arba dar kažkas...“ (SPC)

- Teismai: „*Visų pirma, mes gaunam sprendimus ir jeigu alkoholis buvo problema, o teismas neįpareigoja nevartoti, tai mūsų rankos surištos... Tai teismas gali užprašyti mus atlikti tokį tyrimą. Bet mes labai mažai gaunam jų. Nes yra procesas, reikia ištirti, yra terminai..*“ (SPC)

Tarpinstitucinis pasitikėjimas

- „Socdarbuotojas ar atvejo vadybininkas yra iš dalies nuvertinamas ir jų pateikta informacija laikoma ne visai patikima. Tai ir nuvilia.“ (DAV1)
- „O kitų atvejų mes SPC net nežinom. Tai aš negaliu sakyti, kad mes kaip institucija susiduriame su nepasitikėjimu, bet iš savo klientų girdime tokius dalykus, kad policija atvažiuoja, bet netiki, kad kažkas ten vyksta.“
- „Lygiai dėl to pačio paskui buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Bet paskui buvo vėl nutrauktas. Ir į tą šeimą dažnai kviečiami policijos pareigūnai, bet visą laiką nepasitvirtina.“ (AV)

Laikas: operatyvumas ir išskaidymas

- *„Mes turim tokias kaimiškas vietas, kur tikrai yra vienkiemyje, kur atvažiuot reikia laiko. Tai jinai kai apsisuka ir išvažiuoja, tai smurtautojas žino, kad niekas kelias valandas čia tikrai neatvažiuos ir galiu daryt, ką noriu. tai su tuo susiduriu labai savo darbe ir nustembu, nu kaip tai yra“ (SPC)*
- *„Atvažiuoja policija, pradedamas ikiteisminis tyrimas, po kurio laiko moteris eina į policijos komisariatą susitikti su tyrėja ar tyrėju, ir čia tada ji pasako, kad čia pirmas kartas ir mes susitaikėm...“ (SD)*
- *„...norėtusi greitesnės informacijos, nes kaip atvejo vadybininkui, ta informacija, nors ir dirbama su šeima, ateina paskiausiai. Tai pirmiausia policiją, tada į vaikų teises, kol suvaikšto iki mūsų, tai užtrunka...“ (AV)*

- „Kompleksinę pagalbą. Aš dirbu jau su pasekmėmis. Praeina tyrimas, praeina laiko, o aš manau, kad būtų geriau jei iš karto kažkas dirbtų su ta šeima.“ (PB)
- „Mes kažkaip labiau orientuojamės į aukas, bet problema yra su smurtautojais. Organizacijos daugiau dirba su aukomis.“ (SD)
- “Pas atvejo vadybos ir socialinius ta šeima ateina paskutinė. Tai mes surenkame visą tą negatyvą, kad kiek čia galima važiuot, visos institucijos, visos įstaigos ir čia dar jūs. Visi posėdžiai ir viskas. Žodžiu, būna ir šitaip, kad mes pirmiausia išklausom, kokie visi yra blogi ir kaip čia gali važinėti visokie ir klausinėti nesąmonių.” (AV)
- “Pasiskambini po mėnesio ir ji sako „Tai viskas, nebereikia, nes vyras nusižudė“. Atliko tokį sprendimą, nes to viešumo ir visko negali atkelti. Kažkaip toks, kai turi išsikraustyti iš namų ir visą kitą. Sudėtingas tai reiškinys ir iš tikrųjų labai svarbu specialistų bendradarbiavimas, ir suprasti, kad tą pagalbą nėra taip paprasta suteikti ir ne taip lengvai priima tą pagalbą.” (SPC)
- **Smurtautojo ir aukos atskyrimas?**

Nepakankama informacija apie kitų institucijų atsakomybes ir funkcijas

- „Jie turbūt įsivaizduoja, kad mes prieinam prie tokios pačios DB kaip ir pareigūnai, bet tikrai ne. Ir va tas užima labai daug laiko“ (VT)
- „Mane labiau nustebina tai, kad kai po kurio laiko skambinu ir klausiu, kaip baigėsi ikiteisminis tyrimas, tai sako, “Ai, nežinau...”. Gerai, galvoju, gal viena moteris nežino... Bet ir kita, ir trečia.. Galvoju, kaip galima nežinot. Aš pradėdu domėtis ir sužinau, kad nėra įpareigojimo nusiųsti teismo sprendimą nukentėjusiam. Ir jeigu jis nepaprašo, tai ir negauna.“ (SPC)

- „Mes truputį nesusikalbam...Tarkim, tyrėjas ar prokuroras. Mes žiūrim savo proceso ribose...Jums kyla kažkokių klausimų, kodėl įvyko vienaip arba kitaip. Mes gavę informaciją iš žmogiškosios pusės suprantam, kad kažkoks įvykis galimai buvo, bet mes negalim... mums neužtenka duomenų, kad mes galėtumėm atiduoti tą bylą į teismą.“ (PRO)
- „Bendradarbiauti su tyrėjais nelabai įmanoma, kadangi ta informacija yra konfidenciali ir reikia raštiškai, o raštiškai tai užtrunka, kol raštai suvaikšto. Ir, vėlgi, norėčiau - kai pradėtas ikiteisminis tyrimas - ar jums galima į prokuratūras siųsti užklausas? Ar mes gausime atsakymus kažkokius?“ (AV)

Psichologinių paslaugų prieinamumas ir aprėptis

- „Mes jas motyvuojam eit pas psichologus, galbūt į savitarpio pagalbos grupes, kurių šiaip jau labai nedaug yra. Ir šiandienai gal yra tik kelios institucijos.“ (SD)
- „Kaip su smurto auka, taip ir su smurtautoju. Nežinau, ar ten kažką įpareigojančiai taikyti, kokios nors programos lankymą ar, pavyzdžiui, lankyti konsultacijas pas psichologą. Aš manau, kad reikėtų stiprinti tai jau pačioje pradžioje“ (PB)

Komunikacija

- „Tai aš galvoju, kad labai trūksta tokio bendradarbiavimo, kad mes vieni su kitais išsiaiškintume problemas, kad tarkim VT paaiškintų, kad mums taip netinka, mes iš to negaunam jokios naudos. Policija vėlgi sakytų, ko jiems reikia ir kodėl mes ne nepasitikim, o mums tiesiog neužtenka duomenų. **Kad kita institucija suprastų, kodėl nevyksta procesas.** Kodėl kažkokią informaciją pateiktų, bet niekas nevyksta. Man peršasi išvada, kad mes vieni apie kitus per mažai žinom.“ (PRO)
- „Nes sakau, su aukščiausiais pareigūnais yra komunikuojama, bet kaip tos žinios nuleidžiamos į apačią ir kaip paskui žiūrima, ar yra tie pokyčiai, ar nėra.“ (VT)
- „Bet mes jau galėtume pradėti ieškoti... <..> sakykim. aš perduodu informaciją prokuratūrai, nesulaukiu atgalinio ryšio, man yra jauduliukas, kas gi ten įvyko. Tai dėl to atgalinio ryšio ir negalit užmigti, arba galvojat, kad niekas nieko nedaro.“ (PR)
- „Tada siunčiam kažkokiom paslaugom gauti. Atvejo vadybininkas kviečia į posėdį. Nežino irgi ar yra kardomoji priemonė. Jei yra, tada negali jų kartu kviesti, nes jie įpareigoti nebendrauti. Tai tas nežinojimas...“ (AV)

Smurto artimoje aplinkoje prevencija

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Prevencijos rūšys

- Bendroji prevencija
- Konkretaus atvejo prevencija (nusikaltimų užkardymas)

Sprendi tu

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų priėmimas

Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas (2011)

Valstybinė smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2014–2020 metų programa (2014).

Dauguma priemonių orientuotos į visuomenės ir specialistų **informavimą ir švietimą**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Visuomenės švietimas, sąmoningumo didinimas.

Smurto atpažinimas

Kitų smurto rūšių, ne tik fizinio, atpažinimas ir pripažinimas

Tai buvo tokių bylų, kad sugyventinė tiesiog kreipėsi į policiją dėl to, kad sugyventinis ją lytiškai prievartauja. Jie turi bendrus keturis vaikus. Tiesiog jie neregistravę santuokos, partnerystėje gyvena n metų. Ir ji kreipėsi. tai čia buvo kažkas tokio suprast prokuratūrai (E 8)

Bet pavyzdžiui, aš teisėjauju beveik penkerius metus, aš neturėjau seksualinio smurto atvejų. Tiesiog man jos nepasitaikė. <....> Smurto artimoje aplinkoje mokymuose, apie seksualinio smurto mokymus su psichologais diskutuojame ir mes nesuprantame šito dalyko. Ta prasme kodėl. Būtent moterys dar dažnai sako, mane skriaudžia, aš negaliu išeiti, bet čia yra nebe teisė- čia yra psichologija (E 13)

... Kada kalbam su moterimis ir aš kada aiškinu visada apie save, ir prašau tų konsultantų, ir teisininkės, taip pat visų pasakotų... Apie seksualinį smurtą visada pasakom, kad viskas dažniausiai vyksta kartu, kad vyras mano, kad tu va mano žmona, draugė tu privalai. Visada pasakom, kad tu niekada nieko neprivalai. Tai yra tavo kūnas, tavo norai, tavo skausmai ir jausmai, ir t.t. Ir tu sprendi, ką tau daryti. Ir jeigu jau vyksta priešingai negu tu, kad nori, tai jau yra smurtas prieš tave... Seksualinis smurtas. (E3)

Visuomenės švietimas, sąmoningumo didinimas.

Netolerancijos smurtui ugdymas

- *Tradiciškai daug kultūrų yra, kur, sakykim, kaip ir pateisina tą smurtą prieš moterį. Ir tų tokių liaudies patarlių turim ir lietuviškų. Tai čia nieko gero taip jau paėmus. Bet viskas eina į gera, viskas keičiasi pasaulyje, pasaulis daros geresnis. Bet turbūt ne per vieną dieną geresnis pasidaro. (E1)*
- *Bet visuomenė keičiasi. Nėra kaip seniau, kad gėda išsiskirti, gėda pasakyti, kad mane muša, kad mane psichologiškai gniuždo. Išvis seniau tokio termino kaip psichologinis smurtas nebūdavo. O jei pas psichologą eini, tai tau ten varžteliai... O dabar nėra gėda nei ten pas psichologą nueiti, nei antidepresantus gerti. Keičias visuomenė. Ir tas, kas buvo tabu, dabar nebėra (N17).*

Visuomenės švietimas, sąmoningumo didinimas.

Teisinio ir informacinio raštingumo

ugdymas

- Teisinio raštingumo ugdymas

Žmonės yra mažai raštingi. Tai prasmė, kad mažai teisiškai raštingi. Ir tose džiunglėse tų įstatymų susigaudyti yra sudėtinga. Ir tais žmonėm yra labai lengva manipuliuoti. Ir ypač va tos "reikiančios" organizacijos įvairios. Arba net ne organizacijos. Sakykim, koks nors darinys gali susiformuoti visiškai spontaniškai. (E1)

- Ugdymo įstaigų vaidmuo

Bet ta prevencija turėtų prasidėti nuo švietimo sistemos. Būtent, nuo ten. Kad neateitų iki smurto. (E5)

Aš manau, Lietuvoj yra labai mažas darbas dėl tokios socializacijos, dėl pagarbos šeimoj, vyro – moters, vaikam ir t.t. Švietimo stoka. To yra švietimo programose mažai. Nėra policijos darbas šviesti visuomenę, kaip reikia elgtis šeimoj. Mes kovojam su pasekmėm iš tikrųjų policininkai. Mes tik su pasekmėm kovojam. (E8)

- Darbas su žiniasklaida

Visuomenės švietimas, sąmoningumo didinimas.

Mokymai I.

“Smurtas kaip stigma”

Šiomet akcentavome, kad nebūtų sugrūsta į tą 16 dienų be smurto, tai būtent, kad vyktų visus metus ta informacija. Nu nes žmonės dažnai išgirdę vien žodį smurtas, sako, man nebeįdomu. Tai mes, ką padarėm vat mūsų centre, tai pakeitėm smurtą... Apskritai, tą žodį... Į temas neįtraukiam. Kad tai būtų apie smurtą, bet neminimas žodis smurtas. Nes žmonės išgirdę žodį smurtas užsideda sieną. Aš nežinau, man nereikia ir man neįdomu. Pas mane nėra smurto. Ir ten užtenka nueiti į bendruomenę ir pasakyti, kad apie smurtą kalbėsi jie užsideda sienas. Tai mes kalbam apie tai, kaip pakelti savivertę... Nes žmogus su žema saviverte dažnai būna tuose smurto santykiuose... Kaip susirasti darbą, kad apsisaugoti nuo ekonominio smurto,... (E5)

Visuomenės švietimas, sąmoningumo didinimas.

Mokymai II.

Bendradarbiavimo būtinybė

- *Mes praktiškai dar ir dabar dirbam po vieną. Labai gerai buvo, gal prieš metus laiko, konferencijoje Seime policijos departamento iniciatyva. Ir vedantysis, jis ten buvo samdytas, paklausė, kaip jūs bendradarbiaujate? Sako, pakelkit rankas policija, kas kviečiat nevyriausybinės organizacijas į savo renginius, darot susitikimus t.t. Keletas rankų pakilo. O dabar pakelkit nevyriausybinės organizacijos, kas kviečiat policiją ir kitus į savo renginius. Tai vat mes visos pakėlėm. Todėl, kad iniciatyva praktiškai visada eina iš mūsų pusės (E3)*
- *Ir mes turėjom vienus mokymus su policijos prokuroru, kuris pasidalino savo praktika... Iš kitų centrų sako, kad pas mus geranoriškai bendradarbiautų, tai jie to neturi. Tai mes dažnai vat savo pvz., kaip gerąją praktiką visiems centrams sakom. Sakau, kiti centrai sako, kad trūksta to bendradarbiavimo... (E5)*

Visuomenės svietimas, sąmoningumo didinimas.

Mokymai IV.

Sistemingumas, teorijos ir praktikos dermė

- *<..>bet, šiaip, buvo socialinių darbuotojų mokymo centras prie ministerijos, ir jisai dabar yra uždarytas, nebeveikia ir dabar tie mokymai, jie yra be sistemos, iš tikrųjų.. Laimi kažkas ir pradeda mokyti vėl, apie tą bendravimą, apie konfliktų ir, man atrodo, nėra jokios sistemos...<...>.. Eiti tolyn ir ką jau išmokai, kad matyti pačią sistemą mokymo, kvalifikacijos kėlimo, bet to labai nėra, sistemos pačios.. (E6);*
- *Automatiškai tie mokymai yra paremti praktika. Tai dėl to ir pareigūnų supratimas yra. Tos teorijos kuo mažiau reikia, arba tą teoriją reikia taip perteikt, kad būtų kaip praktika. (E8)*
- *Duot galiu paprastą pavyzdį kaip yra su prevencijos teorija. Prevencijos yra na turbūt bet kokiam reiškinyje tos stadijos yra. Bet būtent prevencija turi tokius 3 etapus. Vienas yra viskas veikia, viskas gerai ir euforija, ir aš ten darau visokius renginius, bėgu su plakatais ir viskas gerai. Antra stadija yra niekas neveikia, viskas blogai ir išvis nėra tokio dalyko kaip prevencija. Ir tada trečia stadija yra įrodymais grįstos prevencinės priemonės. Tai reiškia, kad aš išsianalizuoju, kas veikia ir kas neveikia, ir tik tai tas, kas veikia aš pritaikau. Ir tie raidos etapai yra po gerą metų gabalą trunkantys. Ir sakykim, kodėl dabar mes Lietuvoje imam tuos vadovėlius ir knygas, kurias parašė britai ar amerikiečiai, ar kanadiečiai 1980taisiais? Jos mums dabar yra aktualios, nes tą stadiją, kad viskas veikia, viskas gerai mes jau išaugom ir dabar mes bandom prašokt tą etapą arba jį kiek galima sutrumpint, nes modernesnės šalys jau tai padarė ir mes galime iš jų pasimokyti. (E1)*

Problemos

Finansavimo ir jo tęstinumo užtikrinimo stoka

- *Prevenicinei veiklai SPC lėšų negauna. Tai yra didelė bėda, kai SPC žino viską apie smurtą, jo kilmę, kodėl moterys neišeina, kodėl nepalieka ir t.t. Ir puikiai gali aiškinti viską, kas vyksta, tačiau mūsų tų lėšų prevencijai negauna. Ir kas dar juokingiausiai, kada mes rašom prevencinėms programoms projektus... Nežinau kokiais ten būdais yra sukurta ten komisija ir kas ten atstovauja, nes jie turi viešuosius pirkimus pirkti ta komisija... Patys ministerija stebisi, kad mes, dauguma specializuotos pagalbos centrų, nebuvo finansuota prevencinė. (E3)*
- *Na žinote, na jei sakykim metam turi kokius 600 ar 1000 eurų, tai tokį sistemingo, nuolatinio, skirtingais kanalais, tai reiktų pagalvoti kaip suorganizuoti tą viešinimą. Nes jei sakykim, kalbėti apie rimtesnes kampanijas, tai j tokias lėšas mes niekaip netelpame. Tai užtat dauguma mūsų centrų teikia paraiškas atskiriems konkursams būtent prevencijos tikslu. Bet pastaraisiais metais, nors iki tol turėjom ir 10 metų patirtį kai laimėdavom ir tokiu būdu užtikrindavome tą sisteminę tokią veiklą, na dabar mes nebegauname tokių lėšų, mus nukonkuruoja tokios organizacijos mūsų pačių teritorijose, kurių mes nei negirdėjome, nei regėję esame. Tai vėlgi... Norom nenorom pradeda trūkinėti ta prevencija. (E4)*

Sprendimai:

- Finansavimo užtikrinimas;
- Projektų tęstinumas;
- Biurokratizavimo ir formalizavimo mažinimas;
- Tyrimų bazės kaupimas;
- Gerosios patirties sklaida.

Įstatymai, susiję su smurtu artimoje aplinkoje

Sprendi tu

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Kokiais įstatymais ir kitais teisės aktais vadovaujasi ekspertai savo darbe, teikdami pagalbą nuo smurto nukentėjusiems asmenims?

- Beveik visi ekspertai mini Lietuvos Konstituciją, Apsaugos nuo smurto artimoje įstatymą, daugelis – Vaiko teisių apsaugos įstatymą, Paslaugų įstatymą. Teisėsaugos ir teisėtvarkos atstovai – Baudžiamąjį kodeksą, Baudžiamojo proceso kodeksą, Civilinį kodeksą, Policijos įstatymą.
- Taip pat minimi du tarptautiniai teisės aktai: Europos parlamento ir tarybos direktyva 2012/29/ES 2012 m. spalio 25 d. kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR bei Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (taip vadinama Stambulo konvencija).
- Įvairios tarnybos savo kasdieniniame darbe daugiausia vadovaujasi savo srities ministru, generalinio prokuroro bei generalinio policijos komisaro įsakymais, įvairiomis rekomendacijomis bei programomis. Be to, savo darbe tarnybos vadovaujasi įvairiame lygmenyje patvirtintomis metodikomis.

Kas nesivadovauja susijusiais su smurtu artimoje aplinkoje susijusiais teisės aktais?

- Nors sveikatos apsaugos ministras yra pasirašęs mažiausiai tris ministrų įsakymus, susijusius su pagalba nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims, sveikatos apsaugos sistemos darbuotojai nemato jokių savo vaidmens teikiant tą pagalbą.
- Neįgaliųjų nevyriausybinės organizacijos nesivadovauja su smurtu artimoje aplinkoje susijusiais įstatymais, o nei Nacionalinėje neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2020 metų programoje, nei jos įgyvendinimo planuose nėra nieko apie pagalbą neįgaliesiems, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje.
- Todėl būtų tikslinga, kuriant naują Valstybinę smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims nuo 2021 metų programą, joje numatyti sveikatos apsaugos sistemos darbuotojų informavimą apie jų vietą ir dalyvavimą pagalbos nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje sistemoje, o pagalbos nuo smurto nukentėjusiems neįgaliesiems klausimai turėtų būti įtraukti į naują Nacionalinę neįgaliųjų socialinės integracijos programą nuo 2021 m.

LR Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas

- Apibendrinant galima pasakyti, kad visi ekspertai ASAAĮ vertina labai teigiamai ir nemato, ką jame reiktų keisti.
- Abejojama tik pagreitinto proceso tvarka: „Na, nežinau, <...> tokio skubotumo siekiama. Skubiai perduoti bylą į teismą, kai tuo tarpu, mano žiniomis, nevyriausybinės organizacijos kaip tik laikosi priešingos nuomonės, kad būtent reikia laiko, kad atskleistų visą tą sistemą. Kartais tai būna nevienkartinis smurto atvejis. Nu čia yra truputį tokia priešprieša tarp teisėsaugos, kuri už greitą teisingumą, ir nevyriausybininkų, kurie gal plačiau prasme auką nori ginti. <...> Tas pagreitintas procesas, kaip ir kiekvienas reiškinys, turi teigiamų ir neigiamų pusių. Bet aišku, tendencijos aiškios, mes už greitą nagrinėjimą, greitą rezultatą, nes tik tai skubiai atlikta turi ir prevencinę reikšmę, ir galų gale tam pačiam nusikaltusiam asmeniui tai yra žymiai efektyviau“. (E2)
- Iškyla problemų dėl sąvokų nevienodumo šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas

- VTAT darbuotojai abejoja, ar reikėjo paskutinių įstatymo pakeitimų.
- Taikymo problemos, susijusios su tuo, kada vaikas laikomas auka, ir iš to išplaukiančiomis išdavomis, taip pat su naujai atsiradusia atvejo vadybininko pareigybe.
- Reiktų priėti bendro susitarimo dėl sąvokų „smurto auka“, „smurtą patyręs asmuo“, „nukentėjęs nuo smurto asmuo“ vartojimo norminiuose dokumentuose ir pagalbos patyrusiems smurtą procese.
- Galima daryti išvadą, kad reikalingas vieningas išaiškinimas, kada vaikas yra laikomas nukentėjusiu nuo smurto (ypač jei jis tiesiogiai nenukentėjo konkrečiu smurto atveju), kokius veiksmus ir kas turi atlikti, kad jis būtų pripažintas nukentėjusiu, kada jo atžvilgiu smurtautojui taikomos kardomosios priemonės.
- Atvejo vadybininkai turėtų būti apmokyti, kaip jie turi įgyvendinti įstatymus smurto artimoje aplinkoje atvejais.

Dėl aukų direktyvos, jos perkėlimu į Lietuvos įstatymus bei nuostatų taikymo praktikoje

- Dažniau pasitaiko atvejų, kad pagalbos kokybė nukenčia ne dėl blogų teisės aktų, o dėl netinkamo jų nežinojimo ir/ar netinkamo jų taikymo.
- Atsiradus naujiems teisėms aktams, būtini naujų teisinių sąvokų išaiškinimai, o taip pat mokymai, o juo labiau – neseniai įsteigtas pareigybes (konkrečiai - atvejo vadybininko) užimantiems asmenims.

Mediacijos įstatymas

- Privalomos mediacijos visuose šeimos ginčiuose įtvirtinimas nuo 2020 m. buvo neatsakingas, neparengtas žingsnis, nesant mediatorių, išmanančių sudėtingiausius smurto artimoje aplinkoje aspektus. Bent jau artimoje ateityje, jo taikymas civilinėms byloms, sprendžiančioms smurto artimoje aplinkoje pasekmes, atneš didžiulę žalą, kartais net nepataisomą.
- Todėl rekomenduojama padėti visas pastangas, kad kuo greičiau būtų priimta įvairių frakcijų moterų Seimo narių Mediacijos įstatymo 21 straipsnio pataisos projektas:
 - „Privalomoji mediacija taikoma sprendžiant šiuos ginčus:
šeimos ginčus, nagrinėjamus ginčo teiseja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai yra gautas pranešimas dėl smurto artimoje aplinkoje, arba yra pradėtas ikiteišminis tyrimas susijęs su smurtu artimoje aplinkoje, arba yra priimtas apkaltinamasis teismo nuosprendis dėl smurto artimoje aplinkoje.“

Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija)

- Visuomenėje dar vis vyksta intensyvios diskusijos, rašomos peticijos.
- Stebėtina, kad SPC ekspertės interviu neminėjo konvencijos ratifikavimo, kaip būtino LR įstatymo pakeitimo
- Kiti ekspertai mini šią konvenciją, vertindami, ar įstatymai ir praktika ją atitinka
- Išnagrinėjus pačią konvenciją ir esamas problemas (ypač prevencijos), išvada aiški – ją būtina kuo skubiau ratifikuoti.

Ekspertų apibendrinimai apie įstatymus

- *man susidaro įspūdis, kad teisinę bazę - nustatyti nusikaltimą, jį išnagrinėti ir paskirti bausmę mes turime. Mano supratimu, mes neturime to ledkalnio. To tiesioginio darbo su žmogumi. Mes neturim nei darbo su vaikais, nei darbo su moterimis, nei su vyrais.(E13)*
- *Nes tų teisinių bazių... Mes visi galim paskęst toj biurokratijoje ir nieko nematyt kaip tik įstatymą, įstatymo raidę. Bet visi žinom, kad tas įstatymas kuriamas tam, kad tam, kad smurto aukai padėt. Bet mes paskęstam toj biurokratijoje ir gali būt užmirštas tas... ir pati smurto auka. Tai čia tie teisės aktai yra sukurti gerai, jie geri yra.(E8)*

Siūlomi įstatymų pakeitimai:

- Reiktų sudaryti tarpžinybinę ekspertų grupę, įtraukiant ir SPC atstovus, dėl baudžiamosios ir civilinės atsakomybės už ekonominį smurtą;
- Padaryti postūmį baudžiamojoje atsakomybėje už psichologinį smurtą – paspartinti BK pataisų dėl persekiojimo kūrimą.
- Padėti visas pastangas, kad kuo greičiau būtų priimta įvairių frakcijų moterų Seimo narių Mediacijos įstatymo 21 straipsnio pataisos projektas
- Dėti visas pastangas, kad kuo greičiau būtų ratifikuota Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo.